

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)**Β΄ ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ****ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****Μετωπική με τη λογική**

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί άρθρο του Κοσμά Βίδου που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό ΒΗΜΑgazino της εφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ την Κυριακή 30-01-2022 – με ελάχιστες αλλαγές.

Παρακολουθώ τη συζήτηση που έχει ξεσπάσει τελευταίως (για πολλοστή φορά) με αφορμή μια σειρά από τροχαία ατυχήματα και δυστυχήματα. Δεν κατανοώ ούτε την έκπληξη ούτε τον αποτροπιασμό μας. Είναι αναμενόμενο αυτό που συμβαίνει, και πάλι καλά να λέμε.

Σε μια χώρα όπου δεν τηρείται κανένας κανόνας οδικής κυκλοφορίας ούτε από τους αυτοκινητιστές ούτε από τους μηχανόβιους ούτε από τους ποδηλάτες ούτε από τους πεζούς, ούτε καν από τους οδηγούς πατινιών (γιατί τώρα τους έχουμε και αυτούς!), θα έπρεπε να είμαστε προετοιμασμένοι για τα χειρότερα: για ακόμα πιο τρομακτικά δυστυχήματα, για ακόμα περισσότερους σακατεμένους ή και νεκρούς συνανθρώπους μας.

Ναι, παίζουν ρόλο η κακή σήμανση, η κακή συντήρηση και ο κακός φωτισμός των δρόμων μας. Ωστόσο, περισσότερο παίζουμε ρόλο εμείς που πατάμε γκάζια, για να προλάβουμε το πράσινο, όταν αυτό έχει ήδη γίνει κόκκινο, που μπαίνουμε στο αντίθετο ρεύμα, προκειμένου να γλιτώσουμε εκατό μέτρα παράκαμψης, που αρνούμαστε να σταματήσουμε στις αφύλακτες διαβάσεις, που επιβιβάζουμε ή αποβιβάζουμε κόσμο όπου μας αρέσει (κυρίως εκεί που απαγορεύεται), που επιμένουμε να περνάμε τον δρόμο εκτός διαβάσεων, που δεν χρησιμοποιούμε ποτέ φλας, που, αν και ποδηλατούμε σε κεντρικούς δρόμους, δεν φοράμε κράνος ούτε φωσφοριζέ γιλέκο, ούτε σταματάμε στα φανάρια (ο εν Ελλάδι ποδηλάτης έχει τους δικούς του, ανεξάρτητους νόμους) που, που, που ... Τα αυτονόητα αναφέρω, σε έναν κόσμο που, ως φαίνεται, τα αγνοεί και αυτά.

Πάντα ήμασταν παραβατικοί (και) στην οδήγηση, τελευταίως τα έχουμε δώσει όλα. Βγαίνουμε και όποιον πάρει ο Χάρος, λογαριασμό δεν δίνουμε. Πρωταθλητές σε αυτό το παιχνίδι του τρόμου και του θανάτου που διεξάγεται στους δρόμους αναδεικνύονται οι εκατοντάδες οδηγοί που εκτελούν παραγγελίες φαγητού ή καφέ. Ξέρω, ξέρω, τρέχουν για

Έξυπνα και Εύκολα!www.arnos.gr info@arnos.gr

το μεροκάματο, πιέζονται πιθανώς από τους εργοδότες τους και από τους πελάτες τους να κάνουν όσο μπορούν πιο γρήγορα ... Τις δικαιολογίες τις έχουμε πάντα έτοιμες. Έπειτα όμως, όταν, ό,τι έχει απομείνει από τον νεαρό με το μηχανάκι που ανέβαινε ανάποδα τη λεωφόρο Αλεξάνδρας είναι ένα εικονοστάσι με πέντε μαραμένα λουλούδια στην άκρη του δρόμου, καταριόμαστε την κοινωνία που τον έριξε στη βιοπάλη, ξεχνώντας πως την κοινωνία ασφαλή την κάνει η συμμόρφωση προς τους νόμους. Έχουμε όμως, δυστυχώς, μεγάλο θέμα με τη λέξη συμμόρφωση και με τη λέξη νόμος. Δεν τις σηκώνει ο οργανισμός μας. Μετά κλαίμε τους νεκρούς που αφήνουμε πίσω μας – ή μας κλαίνει.

Από όπου και να το πιάσουμε το θέμα, η σύγκρουσή μας με τη λογική, με τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία μιας όσο γίνεται πιο υγιούς κοινωνίας, με την ανθρωπιά την ίδια, είναι μετωπική.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. Ποιοι είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες, εξαιτίας των οποίων προκαλούνται τροχαία ατυχήματα; Να συνοψίσεις σε 50 – 60 λέξεις τι αναφέρει ο αρθρογράφος για το ζήτημα αυτό.

(Μονάδες 15)

A2. Στο παρακάτω απόσπασμα του κειμένου να γράψεις ποιο είναι το είδος της σύνταξης, παρατακτική ή υποτακτική, (μονάδες 2) και να εντοπίσεις τέσσερα (4) είδη προτάσεων, κύριων ή δευτερευουσών (μονάδες 8):

Ωστόσο περισσότερο παίζουμε ρόλο εμείς που πατάμε γκάζια, για να προλάβουμε το πράσινο, όταν αυτό έχει ήδη γίνει κόκκινο, που μπαίνουμε στο αντίθετο ρεύμα, προκειμένου να γλιτώσουμε εκατό μέτρα παράκαμψης.

(Μονάδες 10)

A3. Η ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου προκήρυξε γραπτό δημόσιο διάλογο για τα τροχαία ατυχήματα. Εσύ αποφασίζεις να συμμετάσχεις στον διάλογο, γράφοντας ένα άρθρο (200-250 λέξεις), στο οποίο θα προτείνεις μέτρα ευαισθητοποίησης των νέων οδηγών, με στόχο την πρόληψη των ατυχημάτων.

(Μονάδες 25)

Έξυπνα και Εύκολα!

www.arnos.gr info@arnos.gr

B. Λογοτεχνικό κείμενο**ΜΑΡΙΟΣ ΧΑΚΚΑΣ (1931-1972)****Τροχαία περίπτωση**

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το διήγημα «Τροχαία περίπτωση», το οποίο ανήκει στη συλλογή «Τυφεκιοφόρος του εχθρού» (1966). Σήμερα περιλαμβάνεται στα Άπαντα του συγγραφέα που έχουν κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ.

Δεν κυκλοφορώ παρά μόνο τις ώρες που πρέπει, τις ώρες που είναι απαραίτητο να κυκλοφορήσω, ένα καθόλα ελεγμένο δρομολόγιο από το σπίτι στη δουλειά και τανάπαλιν¹. Πολλά τα τροχαία ατυχήματα στις μέρες μας, πολλές οι αναποδιές που συμβαίνουν στους δρόμους. Κινδυνεύεις να φτάσεις στο σπίτι χωρίς χέρι ή πόδι, με βγαλμένα τα έντερα, κι έπειτα τι νόημα θα 'χεις λειψός, να μην μπορείς Σάββατο απόγευμα, μετά το ποδόλουτρο, να κόβεις τα νύχια του αριστερού σου ποδιού, να μην ακούς τα γουργουρητά των εντέρων λίγο πριν στρωθεί το τραπέζι, να έχεις ένα γάντζο αντί για παλάμη που θα τον τρίβεις με σύρμα για τις κατσαρόλες, γιατί δεν μπορείς να μείνεις με βρόμικα χέρια. Αποφεύγω τα στενά πεζοδρόμια γιατί πάντα υπάρχει ο κίνδυνος το ρεύμα να με φέρει στο χείλος, να με πετάξει στο κατάστρωμα επάνω. Στα φαρδιά πεζοδρόμια πάω προς την πλευρά των κτιρίων. Αν ανέβει ένα τρόλεϋ επάνω, θα χτυπήσει τους άλλους, θα χτυπήσει τους πρώτους. Εγώ είμαι πιο ασφαλής, σαν εφεδρεία στο ατύχημα, όταν δεν επαρκέσουν οι άλλοι. Ένα προληπτικό μέτρο ακόμα είναι να μην παίρνω και πολύ σοβαρά τα φανάρια. Δεν είναι αυτά που με προφυλάσσουν από κάθε δυστύχημα, αλλά τα μάτια μου. Βλέπω πρώτα και εν συνεχεία περνάω. Γιατί, αν το τροχαίο² πάσχει από αχρωματοψία, έστω και μερική, ποιος μου εγγυάται εμένα; Ή ποιος με σιγουρεύει ότι πάντα λειτουργεί η σχέση σωστά μεταξύ φωτός φαναριού και μυαλού του τροχαίου; Αν το τροχαίο δε δέχεται τη σύμβαση μεταξύ «κόκκινο-στοπ, πράσινο-ελεύθερο» κι αντιστρέφει τα σήματα, έτσι επειδή του κάπνισε η εξάτμιση ή δεν τα λαμβάνει καθόλου υπόψη του, επειδή είναι αναρχικό, πρωτότυπο, ανεπανάληπτο, ανισόρροπο, ποιος με εξασφαλίζει εμένα; Εγώ πρέπει να φτάσω στη δουλειά μου ανέπαφος, στο σπίτι ολόκληρος. Για να γίνει αυτό πρέπει να μειώσω τον κίνδυνο, να μικρύνω τον επικίνδυνο χρόνο, κυκλοφορώντας όσο είναι απαραίτητο κι από ένα γνωστό δρομολόγιο.

¹Το αντίστροφο

²Ο τροχονόμος

Βέβαια δεν ήμουν στη ζωή πάντα έτσι. Είχα μια πρώτη περίοδο που μου άρεσαν δρομολόγια άγνωστα, επικινδυνέστατοι δρόμοι πιθανής ολικής εξαφάνισης, με δάσος φανάρια ανοιγμένα προς κάθε κατεύθυνση κι ένα μόνιμο χρυσοκόκκινο φως στο στερέωμα. Αλλά μετά χάθηκαν ένα ένα τ' αστέρια κι είπα να κοιτάζω τη δουλειά μου και το σπίτι μονάχα, εγκαταλείποντας εκείνους τους ελάχιστους μόνους, εκείνους που τους άρεσε να ξελαμιιάζονται ακόμα κοιτώντας επάνω, έκθετοι στους πυροβολισμούς του ουρανού, στων μετεωριτών τις συγκρούσεις, ακόμα και στα σκοτεινά ψάχνοντας, και πίσω από τα σύννεφα, και τη μέρα με ήλιο, να δουν το χρυσοκόκκινο φως, χωρίς να προσέχουν τους τριγύρω κινδύνους, χωρίς να νοιάζονται πως θα κουβαλήσουν τον εαυτό τους σε μια νησίδα ασφαλείας, σ' ένα σίγουρο τόπο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. Ποιες είναι, κατά τη γνώμη σου, οι δύο φάσεις στη ζωή του αφηγητή (μονάδες 5) και πώς σχετίζονται με τη συμπεριφορά του, όταν κυκλοφορεί στον δρόμο (μονάδες 10); Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με στοιχεία από το κείμενο.

(Μονάδες 15)

B2. Να γράψεις τρία παραδείγματα ειρωνείας από την πρώτη παράγραφο και τρεις μεταφορές από τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου (μονάδες 6). Θεωρείς ότι υπάρχει κάποια συσχέτιση στο νόημά τους; (μονάδες 4)

(Μονάδες 10)

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Γιατί ο ήρωας ακολουθεί κάθε μέρα πιστά ένα γνωστό και ελεγμένο δρομολόγιο; Ποια εξήγηση δίνεται στο κείμενο και πώς αξιολογείς εσύ τη στάση του αυτή; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με στοιχεία από το κείμενο.

ή

Έξυπνα και Εύκολα!

www.arnos.gr info@arnos.gr

2. Γράψε ένα πεζό κείμενο, στο οποίο είσαι εσύ ο ήρωας και ακολουθείς έναν πιο ελεύθερο και απρόβλεπτο τρόπο ζωής.

(Μονάδες 25)